

sin Formue og sin Samfundsstilling. Hun besidder en mærkværdig Evne til at gribe Øjeblikket og forstaa dets Krav. Da hun i Oktober skulde bringe De forenede Stater Tak for de 138,000 Dollars, som der var blevet tilstillet Kvinderne til deres Udstilling, ytrede hun disse berømte Ord:

„Af større Vigtighed, end Columbus' Opdagelse af Amerika, som vi samles for at fejre, er dette Faktum, at De forenede Stater har opdaget *Kvinderne*. Fra sin, for Kvinderne uopnaaelige, Højde har Regeringen sendt os et Glimt af Sympati, som vi ved Udstillingens Aabning nok skal vise, at vi har fortjent.“

Havde vi blot mange af den Slags Kvinder!

Skolemødet i København.

(Fortsat.)

Et af de mest tiltalende Foredrag, der holdtes paa Skolemødet, var Rigsarkivar A. D. Jørgensens. I en overordenlig smuk Form sporedes den dybe Alvor i Spørgsmaalet om Historieundervisningens Forhold til den videnskabelige Granskning. Vil ikke denne have Indflydelse paa Historieundervisningen?

Lad det store menige Folk beholde sine Minder, er der mange, der mener. Taleren vilde finde det en Ulykke om vi fik to Historier, en for det menige Folk, og en anden for de mere oplyste; Historien maa være hele Folkets fælles Ejendom. Den Historie, vi læser nu, er ikke den overleverede, men det er den kritiske. — Hvitfeldt saa i sin Tid paa sin Maade, Holberg paa sin Maade. Vi i vore Dage fortæller Historie saaledes, at vi ser Personerne i sin Tids Lys. Vi fordømmer ikke den katolske Kirke, vi ser, at det blev en Redning for Folket, at der blev Enevoldskonger. Vi maa skrive vor egen Historie, thi den største Ulykke for et Folk er at faa sin Historie skrevet af sine Fjender. Den videnskabelige Granskning bevirker en stadig Nedgang for de store Mennesker, den viser nu f. Eks., at Vilhelm Tell har slet ikke været til. Hvorledes skal en Lærer undervise, naar han selv bliver klar over saadanne Ting? Han skal sige Sandheden. Sandheden selv er større end en barnlig Fastholden af et Stykke Sagn som Historie. Et stormende Bifald lønnede Talerens i Form og Indhold lige udmærkede Foredrag. Skoledirektør Theisen bragte Taleren en varm Tak for Hr. A. D. Jørgensens Arbejde til Gavn for Skolen. At Foredragsholderen ikke alene var en kendt Mand, men ogsaa en elsket Mand, viste sig ved det levende Bifald fra Forsamlingen.

I et saa lille Blad kan vi desværre kun gengive meget lidt af ganske enkelte Talere. Vi maa endnu omtale nogle. Skoleinspektør I. Kirkegaard holdt et særdeles godt Foredrag om Statens Forhold til Privatskolen, som han for de mange Misbrugs Skyld ønskede et ganske anderledes Tilsyn fra Kommunerne og Statens Side. Forstandigt og anerkendende over for de private Skoler, forlangte han en Resolution vedtaget til Gunst for et stærkere Tilsyn. Mon her var Stemning for Hr. Kirkegaards Forslag. Desværre lod Bestyrelsen sig imponere af Folketingsmand Klaus Berntsens Opposition herimod, som mente, at det vilde være et Indgreb i Forældrenes Ret. Vi kan kun beklage, at

Kvinderne ikke i dette Tilfælde traadte til. Mange af de private Skolebestyrerinder følte sig meget harmfulde over Hr. Berntsens Udtalelser og ønskede intet hellere, end at kunne faa Lov at faa deres Arbejde godkendt.

Fortsættelsesskolerne blev der ikke Tid til at forhandle. Der synes ikke at være den rette Forstaaelse af dem, idet man mente, det vilde drage de unge fra det legemlige Arbejde. Man foretrak Aftenskoler og forlangte uden videre, at den samme Lærer, der havde holdt Skole hele den lange Dag, ogsaa skulde undervise de unge om Aftenen. At dette var en fysisk Umulighed, viste dog en ung Lærer Højmark, som havde haft en Aftenskole med 40 unge Karle.

Ogsaa lodret Skrift havde et selvstændigt Møde, hvor Hr. Th. Jensen viste Betydningen af dens Indførelse baade i hygiejnisk og i pædagogisk Henseende. At det var naturligare for Børn at skrive lodret, kunde man se ved, at de smaa altid begyndte med stejl Skrift og meget nødtigt vilde lægge den paa skraa; at en normal Stilling var sundere for Barnet end en skæv, var indlysende, men Hr. Th. Jensen mente ogsaa, at det sørgelige Resultat ved Rekrutternes Prøve og deres meget lille Færdighed i skriftligt at udtrykke sig i sit Modersmaal ene kunde tilskrives vor upraktiske Skrivemethode. Der var ikke naaet Færdighed nok fra Barnealderen.

Tilsidst viste Hr. Tegneinspektør Andersen Eksempler paa den sorte Tavle, hvor udviklende en saadan Anskuelsesundervisning paa Tavlen var. Hr. Andersen gjorde det saa smukt og morsomt, at Forsamlingen flere Gange udbrød i begejstret Bifald.

Festen sluttede med en køn lille Sexa paa halvtredje Tusinde Mennesker i Eksercerhuset, hvor Stemningen var udmærket. Der veksledes Haandtryk og munter Spøg med Venner og Bekendte. Derefter Dans. Alle var enige om, at Mødet var udmærket, og en lille Skillemur mellem Hovedstad og Land faldt atter her.

Skade, at slige Møder ikke ganske anderledes besøges af Mødre; de bør være i langt stærkere Grad inde i Skolesagen, end de fleste er.

Børnehjem eller Plejehjem?

Hr. Lærer Thisted har ogsaa dannet sig en Mening ved Selvsyn til begge Sider. Men der er den lille Mærkelighed ved hans Selvsyn, at dets Resultater mest har været *negative*. Han har *ikke* set de mange gode Forhold mellem Plejeforældre og -børn, *ikke* set nogen Epidemi i Børnehjem, *ikke* lagt Mærke til, at god Betaling i Forbindelse med godt Tilsyn giver gode Resultater. At en Del Plejehjem i de senere Aar har faaet Premier for deres Virksomhed, har Hr. T. vel heller ikke hørt noget om. Men alt det har nu jeg erfaret, og det bliver jo derfor lige fuldt Kendsgerninger, om end Hr. T. ikke har faaet Øje paa dem.

Derimod har Hr. Thisted, der anbefaler „små Slag“ og ikke for megen Fantasi, udfundet, at de 90 pCt. af Hjemmene Landet over endnu i vore Dage mangler „ethvert Begreb“ om en planmæssig o. s. v. Opdragelse. Paa denne Mangel bøder nu hos

selve Forældrene til Dels Kærligheden; men den kan jo ikke købes, mener Hr. T., lige saa lidt i Børnehjem som i Plejehjem, tilføjer jeg. Saa er der *Pligtfølelsen*, en Faktor, hvis Betydning for Opdragelsen Hr. T. dog vist nok har lagt Mærke til, skønt han ikke omtaler den. Naar vi lader alt Fantasteri fare — ogsaa det, at „Samfundets Stedbørn“ skal opdrages og oplæres bedre end Børnene i fortrinlige Husmandshjem (Hr. Kielberg), bedre end Børnene i de 90 pCt. af Hjemmene Landet over (Hr. T.) — saa er det nok netop *Pligtfølelsen*, der i de her omhandlede Forhold spiller den aller vigtigste Rolle. Den kan imidlertid lige saa vel findes hos Plejeforældre som hos Børnehjemsbestyrere og -bestyrerinder; men disse har naturligvis langt vanskeligere ved at fyldestgøre den over for de 50 eller flere Børn end hine over for deres 1. 2 eller 3.

At Opdragelse i Storflok bedre end Opdragelse enkeltvis skulde være tjenlig til *Personlighedernes* Udvikling, er en Opfindelse af Hr. Thisted, som man ikke skal misunde ham Eneretten paa.

Hr. Thisted anbefaler meget varmt Børnehjemmene. Men den *aller varmeste* Anbefaling har han dog givet *Plejehjemmet*, idet han selv foretrak at danne et saadant fremfor, trods de stærke Opfordringer, at oprette et Børnehjem.

Jeg har naturligvis ikke det mindste imod, at Folk læser Hr. Kielbergs Artikel en Gang, ja ti Gange til, om de trænger til det. Jeg er fornøjet, naar de til Gengæld har læst mine små Stykker om Sagen én Gang.

8. August 1893.

M. Lazarus.

Efterskrift. Maa jeg faa Lov at tilføje, at man ved det nys i København holdte Lærermøde var enig om at give Plejehjem Fortrinet for Børnehjem.

13/8 93.

M. L.

„Landsbysnak“.

I den sidste Tid har jeg tænkt en Del over, hvordan det egentlig kan være, at de økonomiske Forhold paa Landet stadig bliver daarligere, trods Landboernes Sparsommelighed og Flid. Siden Mejerierne er komne i Gang, leverer vi Mælken paa Mejeriet, spiser dette hersens Margarine —; det er vist en Lækkerbidsken for mange at faa Natursmør paa sit Brød nu —, naar man 20 Aar tilbage havde sagt, at det vilde blive saadan, hvad tror du saa, der var blevet svaret? At vi Landbrugere Aar for Aar gaar tilbage i Velstand er noget, man med Bestemthed kan sige; men tror du, Jens, at Grunden dertil er, at vi lever over Evne? — „Nej jeg tror ikke! Det er ikke hverken Dumhed, Udygtighed eller Dovenskab; thi intet Folk i Forhold til Størrelsen udfører saa mange første Klasses Landbrugsprodukter som Danskerne; at vi i nogen høj Grad skulde leve over Evne og derfor blive fattige, kan ikke være Aarsagen; mon ikke andre Samfundsklasser i højere Grad leve over Evne end vi? Men véd du, hvad jeg mener, der er Grunden dertil, Johannes? Det er, at alle vore Udgifter af enhver Art bliver større, medens Indtægterne bliver mindre. Vi har de store Skatter, først og fremmest Hartkornsskatten, den daarlige Toldlov, den høje